

Soutěž má podporovat veřejnost v zájmu o moderní dějiny

22.9.2026 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(10. 9. 2026) - Ústav pro studium totalitních režimů připravuje novou literární soutěž Cena Jiřího Lišky, určenou jak mladým badatelům a studentům, tak i pamětníkům historických událostí. Soutěž ponese jméno významného politika, spoluzakladatele ÚSTR a dlouholetého člena Rady Ústavu MVD. Jiřího Lišky, který zemřel v březnu loňského roku. O podrobnostech soutěže i o tom, proč je důležité zájem veřejnosti podporovat, hovoří historik Ústavu pro studium totalitních režimů a hlavní garant soutěže Jiří Andrs.

Proč se Ústav pro studium totalitních režimů rozhodl založit právě Cenu Jiřího Lišky?

Jiří Liška jako známý veřejný činitel dlouhodobě prosazoval potřebu vyrovnání se s nacistickou a komunistickou diktaturou. Významně se zasloužil o vznik **Ústavu pro studium totalitních režimů**. Proto, když loni na jaře nečekaně zemřel, padl návrh připomínat jeho památku prostřednictvím soutěže pro širší veřejnost. Na její organizaci **Ústav pro studium totalitních režimů** spolupracuje s městem Jičínem, kde Jiří Liška dlouhá léta starostoval, a zastupoval Jičín i jako senátor.

Proč právě literární soutěž?

Literární či badatelská soutěž umožňuje lidem přemýšlet nad minulostí vlastním způsobem. Mohou pracovat se vzpomínkami pamětníků, rodinnými příběhy, regionální historií nebo i s vlastní interpretací historických událostí.

Na koho se zaměří?

Soutěž se zaměří zejména na dvě skupiny. Tou první budou žáci do 20 let věku, kteří dostanou prostor v kategorii povídka. Druhá kategorie, také literární, bude určená pro pamětníky období před rokem 1989. Byli bychom rádi, kdyby pamětníci psali povídky dle vlastních životních zážitků před rokem 1989. A pak vyhlášíme ještě třetí kategorii, nazvanou „audio-video“, kam mohou soutěžící přihlásit vlastní krátké video, podcast nebo píseň. Tím se snažíme trochu posunout do 21. století a reagovat zejména na to, s jakými médii dnes pracují mladí lidé.

„Literární či badatelská soutěž umožňuje lidem přemýšlet nad minulostí vlastním způsobem.“

Mladí lidé dnes často slýchají, že se o historii nezajímají nebo že jsou pasivní ...

Naše zkušenost z předcházející soutěže je přesně opačná. Do *Literární ceny Waltera Sernera* se před dvěma lety přihlásilo přes sto soutěžících mladších dvaceti let. Není důvod si myslet, že by mezitím ztratili zájem.

Co čeká vítěze soutěže?

Peníze, věnuje je město Jičín. Vítěz v každé kategorii získá 7000 Kč, umístění na druhých místech získají po 5000 Kč a na třetích místech 3000 Kč. Spolu s tím připravujeme ještě další pěkná ocenění. Soutěžící umístění na prvním až sedmém místě obdrží knižní balíčky z produkce Ústavu pro studium totalitních režimů. K tomu přidáme předplatné časopisů, jež vydáváme. Zvažujeme pak také možnost

exkurze a osobního setkání s historiky Ústavu. A co je možná pro někoho nejzajímavější, momentálně jednáme o možnosti vydat nejlepších práce jako sborník.

Kdo bude soutěžní práce hodnotit?

V porotě budou spolupracovat historici Ústavu pro studium totalitních režimů s literáty a pedagogy. Důležité je pro nás historické i umělecké hledisko. Zajímat nás bude originalita, práce s prameny, schopnost samostatného myšlení i osobní zaujetí pro téma. Účast v porotě zatím potvrdila spisovatelka Bianca Bellová, za **Ústav pro studium totalitních režimů** například historik a publicista Petr Placák. Dále se nám podařilo získat Veroniku Heřmánkovou z Paměti národa, která vede projekt Příběhy našich sousedů.

Jak bude první ročník soutěže probíhat?

Soutěž bude oficiálně vyhlášena 1. října, odkdy bude možné registrovat soutěžní příspěvky. Ty budeme přijímat do konce roku 2026. V lednu a únoru se bude soutěžními příspěvky probírat porota. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhne 12. května 2027.

Jaké hodnoty by tato cena měla nést?

Určitě zájem o minulost a respekt k demokratickým hodnotám. Jiří Liška celý život zastával názor, že demokracie není samozřejmost a že je třeba ji chránit a rozvíjet.

Jiří Andrs je historik **Ústavu pro studium totalitních režimů** a hlavní garant literární soutěže *Cena Jiřího Lišky*, která bude vyhlášena 1. října. Už během léta byly spuštěny speciální webové stránky, které představí podrobnosti prvního ročníku soutěže. Více informací tedy hledejte na www.cenajiriholisky.cz.

TEXT: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

FOTO: **ÚSTR / Jindřich Mynařík**

GRAFIKA: **ÚSTR / Anna Vašíčková**

<https://www.ustrcr.cz/soutez-ma-podporovat-verejnost-v-zajmu-o-moderni-dejiny>